

Јавно предузеће за газдовање шумама
„Србијашуме“ д.о.о. Београд

Број: 6206

Датум: 22.04 2024 год.

Нови Београд, Булевар Михајла Пупина 113

ШУМСКО ГАЗДИНСТВО „ВРАЊЕ“

Број: 1158

Датум: 19.04.2024.године

**ИЗВЕШТАЈ О ОСТВАРИВАЊУ
ПЛАНА УПРАВЉАЊА**

СПОМЕНИКОМ ПРИРОДЕ

„ЦРНИ БОР У ЦРНОШТИЦИ“

ЗА ПЕРИОД ОД 2015 ДО 2024. ГОДИНЕ

ВРАЊЕ, МАРТ 2024.године

Редни број поглавља	Назив	Број стране
	Увод	3
1.	Приказ главних природних и створених вредности и природних ресурса СП „Црни бор у Црноштици ”	4
2.	Оцена стања животне средине СП „Црни бор у Црноштици.....	4
3.	Преглед активности, делатности и процеса који представљају факторе угрожавања СП „Црни бор у Црноштици ...	4
4.	Дугорочни циљеви заштите, очувања и унапређења и одрживог развоја СП „Црни бор у Црноштици.....	4
5.	Анализа и оцена услова за остваривање дугорочних циљева заштите, очувања и унапређења и одрживог развоја СП „Црни бор у Црноштици	5
6.	Приоритетне активности и мере на заштити, одржавању, праћењу стања и унапређењу природних и створених вредности СП „Црни бор у Црноштици.....	5
7.	Приоритетни задаци научноистраживачког и образовног рада	7
8.	Планиране активности на одрживом коришћењу природних вредности, развоју и уређењу СП „Црни бор у Црноштици...	7
9.	Просторна идентификација планских намена и режима коришћења земљишта у СП „Црни бор у Црноштици..	8
10.	Активности на промоцији вредности СП „Црни бор у Црноштици	9
11.	Студијска (истраживачка), програмска, планска и пројектна документација потребна за спровођење циљева и активности на заштити, очувању и унапређењу и одрживом развоју СП „Црни бор у Црноштици...	9
12.	Сарадња са локалним становништвом и другим власницима и корисницима непокретности на подручју СП „Црни бор у Црноштици ”	10
13.	Динамика и субјекти реализације Плана управљања СП „Црни бор у Црноштици ”	10
14.	Финансијска средства и материјалне претпоставке за извршење поверених послова управљања Црни бор у Црноштици“	11

Увод

Скупштина општине Босилеград донела је Одлуку о проглашењу Споменика природе „Црни бор у Црноштици“ („Сл.гл.Града Врања“, број 29/14).

Стабло црног бора у Црноштици, стављено је под заштиту и проглашено за заштићено подручје од локалног значаја, односно сврстано је у III (трећу) категорију заштите.

Општина Босилеград поверила је управљање Спомеником природе „Црни бор у Црноштици“ ЈП „Србијашуме“ Београд, по члану 6, Одлуке о проглашењу.

Непосредне послове управљача СП „Црни бор у Црноштици“ обавља Шумско газдинство Врање, Шумска управа Босилеград.

План управљања Спомеником природе „Црни бор у Црноштици“ за период 2015-2024. године је први плански документ на који је надлежни орган, општина Босилеград издала сагласност број 501-527-3/2015 од 04.04.2016. године.

1. ПРИКАЗ ГЛАВНИХ ПРИРОДНИХ И СТОРОЕНИХ ВРЕДНОСТИ И ПРИРОДНИХ РЕСУРСА

Споменик природе „Црни бор у Црноштици“ налази се у југоисточној Србији, на територији општине Босилеград у Пчињском округу, село Црноштица на КП број 558/2, КО Црноштица, у својини Православне цркве „Свети Никола“ Црноштица, део 1/1. Површина Споменика природе износи 268 м² и пропорционална је површини круга пречника крошње. Налази се на надморској висини од 930 м.

Заштита је проглашена ради очувања дендролошке и хортикултурне вредности стабла црног бора, његове аутентичности, интегралности, пејзажне атрактивности, старости, димензија и очуваности, као вредног елемента пејзажне структуре села Црноштице.

2. ОЦЕНА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Општа оцена стања животне средине овог заштићеног подручја је добра, са очуваним биљним и животињским врстама и неизмењеним природним одликама.

Животна средина је угрожена од стране човека, коришћењем шума, изградњом грађевинских објеката, путне и електро инфраструктуре и др. У ближој околини заштићеног природног добра нема евидентираних загађивача.

3. ПРЕГЛЕД АКТИВНОСТИ, ДЕЛАТНОСТИ И ПРОЦЕСА КОЈИ ПРЕДСТАВЉАЈУ ФАКТОРЕ УГРОЖАВАЊА

Због свог географског положаја и удаљености од насељених места ово подручје није угрожено. Не постоји угроженост од урбанизације Евентуално се током сушних могу јавити пожари пошто се једним делом заштићено подручје граничи са приватним поседом, а они у планском периоду нису забележени.

4. ДУГОРОЧНИ ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА И УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА

Општи концепт заштите СП „Црни бор у Црноштици“ заснива се на законским основама и досадашњим искуствима у управљању заштићеним подручјем.

Под управљањем заштићеним природним добром подразумева се развијен систем мера и активности којима се уређују сва питања од значаја за успешно планирање и спровођење мера заштите, очувања и унапређивања посебних природних вредности,

рационално и планско коришћење (одрживо коришћење) природних ресурса, обезбеђивање њихове функције уз поштовање начела очувања природних вредности и равнотеже природних екосистема као и функционално уређивање за потребе дозвољених видова коришћења и најповољнијег развоја уз стално утврђивање и праћење стања у природи.

План управљања СП „Црни бор у Црноштини“ карактерише принцип активне заштите где нису дозвољене никакве активности осим научно-истраживачких, односно концепт интегрално-развојне заштите на коме се и заснива „одрживи развој“.

На подручју Споменика природе „Црни бор у Црноштини“ утврђен је режим заштите III (трећег) степена и циљ заштите који се реализовао кроз чување и редовно одржавање заштићеног стабла, спровођењем одговарајућих мера неге, заштите и ревилатизације и уређењем.

5. АНАЛИЗА И ОЦЕНА УСЛОВА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ДУГОРОЧНИХ ЦИЉЕВА ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА И УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА

Доношењем Плана управљања који је усаглашен са законским прописима и пратећим актима, као и са осталим плановима и програмима везаним за ово заштићено подручје (шумске, ловне основе, просторни планови ...), створени су основни предуслови за остваривање планираних циљева заштите и развоја заштићеног подручја.

У планском периоду вршено је организовање, опремање и стално кадровско оспособљавање, што је још једна од основних претпоставки за остваривање самог Плана управљања.

Неопходан услов у остваривању задатих циљева који је континуирано актуелан, односи се на сталну сарадњу и заједнички рад управљача, локалне самоуправе и надлежних институција као и министарстава

Можда, практично најважнији услов у остваривању задатих циљева јесте обезбеђивање неопходних финансијских средстава.

У протеклом периоду финансирање подручја је релизовано из два извора: општина Босилеград и сопствена средства ШГ „Врање“

6. ПРИОРИТЕТНЕ АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА ЗАШТИТИ, ОДРЖАВАЊУ, ПРАЋЕЊУ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊУ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

Концепција, односно стратегија заштите и развоја СП „Црни бор у Црноштини“ дефинише основне правце заштите и развоја овог заштићеног природног добра тако да се остварују одређени принципи и то: принцип очувања, заштите и унапређења биодиверзитета, принцип дугорочног планирања, принцип интегрално развојне заштите, а то подразумева и детаљну разраду система финансирања заштите и развоја, обезбеђивање дугорочних координираних научних и стручних истраживања, успостављање информационог система, сталну обуку кадрова који раде на пословима управљања заштићеним природним добрима као и нормативно регулисање управљања заштићеним природним добрима (Закон о заштити природе).

У том смислу приоритетне активности у планском периоду су биле:

- Очување локалитета СП „Црни бор у Црноштици“;
- Заштита и очување станишта;
- Усклађивање дозвољених видова коришћења природних ресурса са потребама заштите и очувања;
- Успостављање и развој научних, едукативних и културно-просветних активности.
- Сарадња са релевантним институцијама на свим нивоима;
- Одговарајућа презентација заштићеног природног добра.

Приоритетни задатак ЈП „Србијашуме“ - ШГ „Врање“ је био одржавање успостављене одговарајуће организованости у погледу управљања, односно старања заштићеним добром, на бази поверених послова и утврђених обавеза у складу са законским и пратећим прописима.

У оквиру наведеног управљач је:

- Обезбедио спровођење прописаног режима заштите и очување природног добра;
- Ускладио развојне активности са циљевима у очувању и унапређивању овог добра;
- Води рачуна о спровођењу научно истраживачких, васпитно образовних, културних и других активности;

Поред наведеног управљач је:

- извршио обележавање постављањем ознака заштићеног подручја;
- организовао и опремио чуварску службу;
- доносио годишње програме управљања: Програме управљања и Извештаје о остваривању програма управљања за заштићено природо добро;
- успостављање јединствене базе података за ЈП „Србијашуме“, и констатно ажурирање.

Управљање овим природним добром претпоставља: добру организованост и опремљеност за извршавање поверених послова, развијен систем планирања заштите, ажурно извршавање законских обавеза и успостављање материјалних претпоставки за извршавање програмираних послова заштите.

У оквиру сарадње са заинтересованим странама и са корисницима простора управљач је реализовао:

- сарадњу са надлежним министарствима
- програмска сарадњу са стручним установама (Завод за заштиту природе Србије, Завод за урбанизам, Институте, Факултети и др.)

- програмску сарадњу са планинарима, извиђачима, еколошким покретима, младим истраживачима и др.
- сарадњу са М.З. и општином Босилеград
- сарадњу са ЈКП

7. ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА

У циљу очувања и унапређења, као и што стручнијег и квалитетнијег управљања заштићеним подручјем неопходно је вршити стална истраживања. У овом смислу, управљач се највише ослања на опште смернице у испуњавању задатака научно-истраживачког рада и на релевантне научне установе, а пре свега на стручне екипе Завода за заштиту природе.

Научно-истраживачке активности треба да су регулисане и усклађене са Планом управљања и Годишњим програмима, а резултати и документација истраживања треба да буду похрањени код управљача уз евентуално формирану базу података.

У планском периоду није било интересовања од стране научноистраживачких и стручних организација за истраживања на подручју СП „Црни бор у Црноштици“.

Задаци у оквиру образовно-васпитног рада реализују се путем сарадње са туристичким, планинарским и другим сличним удружењима, као и евентуалним организовањем посета овом заштићеном простору.

8. ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ НА ОДРЖИВОМ КОРИШЋЕЊУ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ, РАЗВОЈУ И УРЕЂЕЊУ

У претходном планском периоду управљач је спроводио активности следеће активности на одрживом коришћењу природних вредности, развоју и уређењу простора:

- чување заштићеног подручја;
- обележавање заштићеног подручја постављањем табли обележавања и њиховим одржавањем,
- константно праћење здравственог стања заштићеног стабла;
- уређење заштићене површине кошењем и уклањањем вегетације.

9. ПРОСТОРНА ИДЕНТИФИКАЦИЈА ПЛАНСКИХ НАМЕНА КОРИШЋЕЊА ЗЕМЉИШТА

Стабло црног бора у Црноштици, стављено је под заштиту кроз управљање Спомеником природе „Црни бор у Црноштици“ и проглашено заштићеним подручјем од локалног значаја, односно сврстано у III (трећу) категорију заштите, тј. успостављен је једностепени режим заштите.

Власник простора заштићеног природног добра кп. бр. 558/2, КО Црношtica је Православна црква „Свети Никола“ Црношtica, део 1/1.

Режимом заштите III степена, поред забрана из Закона о заштити природе и Уредбе о режимима заштите, забрањује се и:

- сеча стабла, ломљење грана, кидање четина, уништавање коре и кореновог система или предузимање било којих радњи и активности које би нарушиле, односно оштетиле његова битна својства или довеле у питање биолошки опстанак стабла;
- садња било каквог декоративног зеленила, на делу заштићене површине око дебла црног бора;
- ложење ватре, депоновање смећа и другог отпада у заштићеној површини;
- изградња надземних и подземних енергетских водова на подручју природног добра;
- раскопавање и депоновање земље на заштићеној површини природног добра;
- уништавање кореновог система и дебла приликом извођења било каквих радова у непосредној близини;
- испуштање отпадних и загађених вода на заштићену површину Споменика природе;
- постављање (укуцавање) табли и других обавештења на деблу заштићеног стабла;
- извођење грађевинских радова и активности у заштићеној површини Споменика природе који могу негативно да утичу на стабло, тј. наруше и оштете вредности природног добра.

ограничава се и:

- научно – истраживачки рад и праћење стања природних реткости;
- све биолошко - техничке мере заштите и неге за које се процени да су неопходни за одржавање виталности стабла храста сладуна (третман против ентомолошких и фитопатолошких обољења, уклањање сувих грана, заштита пресека,..), а под условима које утврђује Завод за заштиту природе Србије;
- постављање табли и ознака у циљу информисања и упозорења;
- редовно одржавање целокупне заштићене површине Споменика природе (кошење траве око дебла);
- сакупљање семена у циљу научних истраживања природних споменика посебних природних вредности, а све у циљу очувања генофонда и оснивања банке гена.

10. АКТИВНОСТИ НА ПРОМОЦИЈИ ВРЕДНОСТИ

Полазећи од планираних мера и активности на спровођењу заштите, коришћења и одрживог развоја заштићеног подручја, промоција заштићеног подручја СП „Црни бор у Црноштини“ спроводила се:

- у оквиру WEB презентације заштићених подручја којима управља ЈП „Србијашуме“;
- организовањем и учешћем у различитим акцијама поводом обележавања Дана заштите природе, Светског дана вода, Светског дана шума, Светског дана заштите биодиверзитета, Светског дана заштите животне средине, Светског дана планина и др.

11. СТУДИЈСКА (ИСТРАЖИВАЧКА), ПРОГРАМСКА, ПЛАНСКА И ПРОЈЕКТНА ДОКУМЕНТАЦИЈА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЦИЉЕВА И АКТИВНОСТИ НА ЗАШТИТИ, ОЧУВАЊУ, УНАПРЕЂЕЊУ И ОДРЖИВОМ РАЗВОЈУ

Законом о заштити природе („Службени гласник Републике Србије“, број 36/09, 88/10, 91/10-исправка, 14/16, 95/18.- др.закон и 71/21- исправка), детаљно су дефинисане обавезе Управљача по питању документације коју мора да уради (и уреди) за заштићено подручје:

- Акт о проглашењу заштићеног природног добра;
- План управљања заштићеним природним добром (десетогодишњи плански документ);
- Програм управљања заштићеним природним добром који се реализује за одређену годину (и то као део производно-финансијског плана предузећа);
- Извештај о остваривању програма управљања заштићеним подручјем;
- Правилник о унутрашњем реду и чуварској служби за заштићено природно добро.

Документација везана за научно-истраживачки рад и друге активности у оквирима Плана управљања, може да буде похрањена код Управљача уколико су исте спроведене, односно уколико постоји интресовање научних и других институција и организација а у складу са условима заштите природе Завода за заштиту природе Србије.

12. САРАДЊА СА ЛОКАЛНИМ СТАНОВНИШТВОМ И ДРУГИМ ВЛАСНИЦИМА И КОРИСНИЦИМА НЕПОКРЕТНОСТИ

Основни циљ успостављања и одржавања односа јесте заштита природног добра, поштовање одређеног режима коришћења и стварање услова за бољи развој подручја у функцији заштите.

У циљу унапређења заштићеног подручја реализована је сарадња са свим заинтересованим и надлежним субјектима и то:

- сарадња са надлежним министарствима
- програмска сарадња са другим управљачима споменика приорде у Србији
- програмска сарадња са стручним установама (Завод за заштиту природе Србије, Завод за урбанизам, Институтуи, Факултети и др.)
- програмска сарадња са планинарима, извиђачима, еколошким покретима, младим истраживачима и др.
- сарадња са М.З. и општином Босилеград

13. АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА СПРОВОЂЕЊУ ПЛАНА СА ДИНАМИКОМ И СУБЈЕКТИМА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПЛАНА УПРАВЉАЊА И НАЧИН ОЦЕНЕ УСПЕШНОСТИ ЊЕГОВЕ ПРИМЕНЕ

План управљања СП „Црни бор у Црноштини“ за период 2015-2024. године реализовао се кроз годишње програме управљања, којима се детаљно и прецизно дефинишу задаци, радови и активности, материјално-финансијски и организациони услови њиховог извршења

План управљања СП „Црни бор у Црноштини“ конципиран је по годинама и планираним видовима радова који се могу груписати у:

1. Израда планских докумената и аката обухватала је:

- Плана управљања СП „Црни бор у Црноштини“ за период 2025-2034. године (*субјект: управљач; динамика: 2024. година*);
- Годишњи програм управљања СП „Црни бор у Црноштини“ (*субјект: управљач; динамика: сваке године се ради и то до 15. новембра текуће за наредну годину; уз обавезу доставе општини Босилеград на давање сагласности*);
- Извештај о остваривању годишњег програма управљања СП „Црни бор у Црноштини“ (*субјект: управљач; динамика: сваке године се ради и то до 15. децембра текуће за наредну годину, уз обавезу доставе општини Босилеград*);

2. Обележавање СП „Црни бор у Црноштини“:

- Постављање и обнављање ознака-табли (управљач је реализовао из сопствених средстава од обављања делатности).

3. Чување СП „Црни бор у Црноштини“:

- Унапређење рада и опремања чуварске службе, сагласно Правилнику о условима које мора да испуњава управљач заштићеног подручја (управљач је реализовано је уз помоћ општине Босилеград и сопствених средстава од обављања делатности.). На чувању и праћењу стања овог добра запослен је стално један чувар заштићеног подручја, који је уједно и чувар СП „Црни бор у Петковској махали“. У планском периоду чувар је положио испит за чувара заштићених подручја, извршена је набака униформе и легитимације у складу са прописаним правилницима. На стручном делу послова ангажовани су и други запослени.

4. Уређење СП „Црни бор у Црноштици“:

- Извршено је постављање и обнављање путоказа.

5. Популаризација и презентација СП „Црни бор у Црноштици“ .

14. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА И МАТЕРИЈАЛНЕ ПРЕТПОСТАВКЕ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ПОВЕРЕНИХ ПОСЛОВА УПРАВЉАЊА

Финансијски план управљања СП „Црни бор у Црноштици ” за период 2015-2024. године реализован је у износу од:

Период 2015-2024.	Учешће (рсд)			Свега (рсд)
	ЈП „Србијашуме“	Општина Босилеград		
	1.388.816	1.215.865		2.604.681
%	53,3%	46,7%		100,00

План управљања СП „Црни бор у Црноштици” за период 2015-2024. године реализован је са 100 %.

План сачинили:

Светлана Баковић, дипл.инж.пољ.

Јовица Стефановић, дипл.инж.шум.

Александра Златковић, сан-еко.инж.спец

A. Zlatkovic

Директор:

ШГ „Врање“ - Врање

Никола Новковић, маст.инж.шум.

ЈП „Србијашуме” – Београд
Булевар Михајла Пупина 113

Телефони: 011/711-50-26; 711-50-29

Број: 15692

Датум: 11.09.2024

Скупштина општине Босилеград
Општинска управа
Ул. Георги Димитрова број 82
17540 Босилеград

Предмет: Извештај о остваривању плана управљања Спомеником природе „Црни бор у Црноштици“ за период 2015-2024. године

У складу са чланом 54. Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, број 36/09, 88/10, 91/10 - исправка, 14/16, 95/18 - др.закон и 71/21), достављамо Вам Извештај о остваривању плана управљања Спомеником природе „Црни бор у Црноштици“ за период 2015-2024. године, на усвајање.

У прилогу акта достављамо Вам:

- Извештај о остваривању плана управљања Спомеником природе „Црни бор у Црноштици“ за период 2015-2024. године.
- Одлуку Надзорног одбора ЈП „Србијашуме“ којом се доноси Извештај о остваривању плана управљања Спомеником природе „Црни бор у Црноштици“ за период 2015-2024. године (број 156/2024-5 од 30. 04 2024. године).

Вршилац дужности директора

Крсто Јанјусевић

Јавно предузеће за
гадовање шумама
„СРБИЈАШУМЕ“ са п.о.
Број: 156/2024-5
Датум: 30.04. 2024. године
Нови Београд
Булевар Михајла Пупина 113

На основу члана 22. Закона о јавним предузећима („Службени гласник РС“ број 15/2016 и 88/2019), члана 52., 53. и 54. Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, број 36/2009, 88/2010, 91/2010-исправка, 14/2016, 95/2018-др.закон и 71/2021), Надзорни одбор Јавног предузећа за газдовање шумама „Србијашуме“, на седници одржаној дана 30.04. 2024. године, доноси

**ИЗВЕШТАЈ О ОСТВАРИВАЊУ ПЛАНА УПРАВЉАЊА
СПОМЕНИКОМ ПРИРОДЕ „ЦРНИ БОР У ЦРНОШТИЦИ“
ЗА ПЕРИОД 2015-2024. ГОДИНА**

Председник Надзорног одбора

Милош Срећковић